

in zijn tijd, dat het zich slechts schijnt te kunnen ontwikkelen in een overeenkomstig tempo. Men zegt wel: tegenwoordig gaat de tijd snel, doch men behoeft — omgekeerd — deze snelheid maar te meten aan de werken, welke als het ware in zijn centrum ontstaan, om te constateeren.... hoe langzaam hij zich werkelijk voortbeweegt.

Op het eerste gezicht is men geneigd de elkaar opvolgende boeken van Karel Wasch nagenoeg als zelf-herhalingen te beschouwen — men moet toegeven, dat dit talent in de keuze zijner thema's al zeer beperkt is —, doch, indien men nauwkeuriger toeziet, blijkt elk boek schrijver en lezer verder te hebben gebracht. Steeds wordt de strijd, waarin zich de loutering voltrekt, gecompliceerder, steeds wordt zijn oplossing eenvoudiger. Het oeuvre van dezen auteur lijkt een riethalm, elk nieuw werk voegt een geleiding aan den ouden stengel toe.... tot hij het bloeipunt zal hebben bereikt. Tot dit bloeipunt zijn wij echter nog niet genaderd. Er zijn nog steeds factoren te onderkennen in zijn werk, die hem beletten zich volkomen vrij te ontplooiën: een zekere cerebrale woordvorming, die den organischen gang van het rythme verstoort, een vaak te intellectualistisch toegespitsten dialoog, die op den vlucht der verbeelding belemmerend werkt. Misschien komt dit alles enkel, omdat er een te geringe tijdsruimte ligt tusschen conceptie en creatie, zoodat het boek al denkende is ontstaan en neergeschreven; misschien ook — ik meen hieraan bij de bespreking van „Eva-Marie” te hebben herinnerd — draagt het een te onmiddellijk autobiographisch stempel en is in deze toespitsing een onbewuste weerbaarmaking en bescherming der doorleefde emotie te zien, al behoeft — en heeft in casu — men zeker niet te denken aan een autobiographie in den strikten zin van het woord.

R. H.

EDUARD VETERMAN, *Naakte Maskers*. Amsterdam, Em. Querido's Uitgeverij, 1926.

Zeldzaam zijn boeken als dit, waarin niets echt is, die van begin tot einde een aaneenschakeling zijn van valsch pathos, valsche taal, valsche plastiek, en die uitgerust zijn met een zoo mateloze litteraire pretensie tevens. Wanneer er ooit boeken verbrand behoorden te worden....

Het is, helaas, niet verwonderlijk, dat de auteur voor dezen roman een uitgever heeft kunnen vinden, al treft het pijnlijk, dat het dezen uitgever moest zijn; doch het zou een bewijs van de ellendigste geestelijke verwarring en decadentie zijn, indien dit werk ook maar een enkele „redelijke” beoordeeling vond. Er zijn ten slotte grenzen, ook voor de welwillendheid van.... den allerwelwillendsten criticus!

R. H.